

Evaluatie gemeentelijk cameratoezicht 2018

November 2018

Colofon:

Gemeente Arnhem
Afdeling Onderzoek en Statistiek
Daniëlle van Haard en Peter Bisseling
Telefoonnummer: (026) 377 4784
E-mailadres: onderzoek@arnhem.nl

www.arnhem.nl/onderzoekencijfers

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Samenvatting, conclusie en aanbevelingen	2
1 Inleiding	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Doelstelling onderzoek	4
1.3 Onderzoek 2018 in relatie tot onderzoek 2016	5
2 Cameratoezicht in Arnhem.....	6
2.1 Beschrijving cameratoezicht.....	6
2.2 Taken en rollen van verschillende partijen in cameratoezicht	8
3 Veiligheid in Arnhem en in het cameragebied	9
3.1 Objectieve veiligheid: geregistreeerde criminaliteit	9
3.2 Incidenten in cameragebied	10
3.3 Subjectieve veiligheid	13
4 Cameratoezicht volgens de politie	15
4.1 Meerwaarde cameratoezicht	15
4.2 Succesfactoren	16
4.3 Kanttekeningen.....	16
4.4 Camera's buiten het uitgaansgebied	17
4.5 Samenwerking.....	18
4.6 Wat zou het betekenen als er geen cameratoezicht zou zijn?	18
4.7 Verbeterpunten.....	18
5 Meerwaarde volgens het Openbaar Ministerie	19
5.1 Meerwaarde cameratoezicht	19
5.2 Randvoorwaarden	20
5.3 Camera's buiten het uitgaansgebied	20
5.4 Samenwerking.....	21
5.5 Verbeterpunten.....	21
6 Meerwaarde volgens ondernemers	22
6.1 Meerwaarde cameratoezicht	22
6.2 Geen nadelige effecten	22
6.3 Samenwerking.....	23
6.4 Wat zou het betekenen als er geen cameratoezicht zou zijn?	23
6.5 Verbeterpunten volgens de ondernemers	23
7 Bijlagen.....	24
7.1 Bijlage 1 Camera's in Arnhem	24
7.2 Bijlage 2 WBS-codes.....	25

Samenvatting, conclusie en aanbevelingen

Aanleiding

In Arnhem loopt op 1 januari 2019 de termijn af van het aanwijzingsbesluit voor cameratoezicht. Dit betekent dat de burgemeester voor 1 januari 2019 een nieuw besluit moet nemen over de voortzetting van het cameratoezicht. Dat gebeurt in overleg met het Openbaar Ministerie en de Politie (samen de lokale driehoek).

Het doel van cameratoezicht is o.a. het voorkomen en terugdringen van geweldsdelicten en verstoringen van de openbare orde in het uitgaansgebied. Cameratoezicht moet evenredig zijn in relatie tot het doel (proportionaliteit) en er moet worden bezien of het doel niet op een minder ingrijpende wijze kan worden geëffectueerd (subsidiariteit).

Voor een goede besluitvorming is een evaluatie van het cameratoezicht gewenst waarbij vooral gekeken wordt naar de veiligheidssituatie en de meerwaarde van cameratoezicht.

Afbakening

Het gebied met cameratoezicht in Arnhem strekt zich uit van de Korenmarkt/Jansplaats met omliggende straten tot de aanlooproutes naar de binnenstad en de schil daaromheen (Airborneplein, Arnhem Centraal en de passages naar Arnhem-Zuid, de Nelson Mandelabrug en de John Frostbrug). Er zijn ook nog gemeentelijke camera's buiten dit gebied. In totaal hangen er 88 camera's in Arnhem.

In Arnhem worden de camerabeelden tijdens de risico-uren op de uitgaansavonden in het uitgaansgebied permanent uitgekeken door operators, die rechtstreeks contact hebben met het Openbare Orde Team van de politie. De beelden worden twee weken bewaard.

Objectieve veiligheid

Het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven is in Arnhem gedaald van 2.025 in 2005 naar 1.230 in 2017, per 1.000 inwoners zijn dat er 8. De daling is sterker dan in Nederland. Ondanks die daling is dit aantal nog altijd hoger dan in vergelijkbare steden.

Incidenten in het cameragebied

Het aantal geselecteerde incidenten nam in Arnhem in 5 jaar af van 5.200 naar 4.400. De daling is te zien in elk deel van het uitgaansgebied, maar ook in elk deel van de avond/nacht. Opvallend is dat nu ook sinds twee jaar een daling te zien is tussen 5.00-7.00u want op die tijd was tot 2015 nog sprake van een flinke stijging. Wat de oorzaak is van die algehele daling is niet 1 op 1 vast te stellen maar het past wel in het beeld dat volgens de politie in het hele land te zien is. Ook de sluiting van een aantal horecagelegenheden in 2014/2015, die veel overlast bezorgden, zou "meegeholpen" kunnen hebben. Cameratoezicht zal ongetwijfeld ook meespelen, maar een causaal verband is lastig aan te tonen. Dan zou je de camera's enige tijd moeten uitschakelen om het effect te meten, maar dat lijkt ook niet wenselijk.

Subjectieve veiligheid

Het rapportcijfer voor veiligheid is voor alle Arnhemmers gelijk gebleven (6,6), maar in het Centrum afgenomen van 6,4 naar 6,2.

Van de Centruminwoners voelt 45% zich wel eens onveilig in Arnhem. In 2015 was dat nog 35%. Voor alle Arnhemmers is dat 36%.

Als we kijken naar (on-)veiligheid in de eigen buurt zien we hetzelfde beeld. Het aantal inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt is 41% in het Centrum en 28% in Arnhem. Het gevoel van onveiligheid in de eigen buurt is in het Centrum meer toegenomen dan in Arnhem. Cameratoezicht draagt bij aan een gevoel van veiligheid voor 41% van de Arnhemmers.

De mening over cameratoezicht volgens Politie, Openbaar Ministerie en ondernemers

Als **meerwaarde** worden vooral genoemd:

- Heterdaad arrestaties
- Bewijsmiddel in een rechtszaak (objectief)
- Door snel ingrijpen wordt escalatie voorkomen
- Preventieve werking, vooral bij autodelicten en zakkenrollen (geldt niet voor geweldsdelicten, die vaak een impulsief karakter hebben)
- Veiligheid van publiek, agenten en horecapersoneel
- Crowdcontrol

Als **kanttekeningen** worden vooral genoemd:

- Verplaatsingseffecten
- Camera's registreren niet alles (geen geluid)
- Kan schijnveiligheid scheppen: (een deel van) het publiek denkt dat alle camera's 24/7 live worden uitgekeken
- Inbreuk op privacy
- Hoge kosten (het live-uitkijken van beelden is arbeidsintensief)

Enkele **verbeterpunten/wensen**:

- Meer camera's net buiten horecagebied
- Meer operators (minder kwetsbaar)
- Incidenten per camera meten (betere onderbouwing noodzaak van een bepaalde camera)
- Meer tijdelijke en mobiele camera's

Conclusie en aanbevelingen

Alle partijen in de driehoek zijn het er over eens: camera's zijn onmisbaar geworden als het gaat om veiligheid, niet alleen voor het uitgaanspubliek, maar ook voor de agent op straat en het horecapersoneel. Dat er kanttekeningen (o.a. privacy) geplaatst kunnen worden en dat het systeem zijn beperkingen kent, doet daar niets aan af.

Een direct verband aantonen tussen dalend aantal geselecteerde incidenten en het gebruik van camera's is lastig. Bij "heterdaadjes" is dat wel vaak aantoonbaar, vooral als de operator actief optreedt en de politie stuurt naar de plek waar een incident dreigt. Feit is wel dat het aantal geweldsdelicten in de periode dat er cameratoezicht is ingesteld, is gedaald.

De algehele conclusie is dat cameratoezicht een significante bijdrage levert aan het handhaven van de openbare orde en veiligheid in het bewakingsgebied en het opsporen van strafbare feiten. Aanbeveling is wel om meer gebruik te gaan maken van mobiele camera's in relatie tot een beperkt aantal vaste camera's.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Op 1 maart 1999 heeft de gemeenteraad besloten om in de binnenstad van Arnhem, vooral in het uitgaansgebied en de aanlooproutes daar naartoe, alsmede rondom Gelredome, cameratoezicht in te stellen. Sinds mei 2000 is het systeem operationeel.

Het hoofddoel van het cameratoezicht in Arnhem is het voorkomen van en terugdringen van geweldsdelicten en verstoringen van de openbare orde in het uitgaansgebied. Daarnaast moet het een bijdrage leveren aan het opsporen en vervolgen van strafbare feiten in het cameragebied. Het uiteindelijke doel van het cameratoezicht is het vergroten van de objectieve en subjectieve veiligheid in het uitgaansgebied.

In Arnhem loopt op 1 januari 2019 de termijn af van het aanwijzingsbesluit voor cameratoezicht. Dit betekent dat de burgemeester een nieuw aanwijzingsbesluit moet nemen, in overleg met de Lokale Driehoek, over de voortzetting van het cameratoezicht (artikel 2.9.1 APV) na 1 januari 2019.

Artikel 151c van de gemeentewet stelt dat het cameratoezicht evenredig moet zijn in relatie tot het doel (proportionaliteit) en er moet worden bezien of dit doel, i.c. de handhaving van de openbare orde, niet op een minder ingrijpende wijze kan worden geëffectueerd (subsidiariteit).

De eisen van proportionaliteit en subsidiariteit verlangen dat periodiek moet worden beoordeeld of de doelstelling(en) die aan het plaatsen van de camera's ten grondslag hebben gelegen, zijn gerealiseerd en of er nog langer een noodzaak bestaat voor cameratoezicht. Daarom geldt plaatsing van camera's voor bepaalde duur.

De vorige evaluatie die is aangeboden aan de Raad is van 2010. Dit voorliggende rapport borduurt voort op het rapport uit december 2016 "Evaluatie gemeentelijk cameratoezicht". Mede gezien het feit dat de huidige regeling op 1 januari 2019 afloopt willen we met dit rapport de Raad informeren over de stand van zaken.

1.2 Doelstelling onderzoek

Om te kunnen vaststellen of er nog langer een noodzaak is voor continuering van cameratoezicht in het uitgaansgebied van Arnhem worden de volgende vragen onderzocht:

- Hoe werkt cameratoezicht in Arnhem?
- Hoe is het gesteld met de veiligheidssituatie in de binnenstad/het uitgaansgebied?
- Wat is de meerwaarde van cameratoezicht volgens betrokken professionals?

Het onderzoek moet inzicht geven in:

1. de stand van zaken op het gebied van veiligheid in het cameragebied en waar mogelijk ontwikkelingen daarin aangeven.
2. de meerwaarde van cameratoezicht voor de professionals als politie, openbaar ministerie en ondernemers in het uitgaansgebied.

Het onderzoek richt zich vooral op de meerwaarde van cameratoezicht op de pro-actie (ondersteuning van optreden van politie op straat en efficiëntie en effectiviteit van inzet politie op straat) en repressie van de politie. Er is ook aandacht voor de privacy.

De evaluatie gaat in op het totaal van camera's in het kader van de openbare orde in de binnenstad en andere gebieden, niet op alle individuele camera's. Het betreft de binnenstad, de aanlooproutes, de schil eromheen: Airborneplein, Arnhem Centraal, de passages (bruggen) naar Arnhem Zuid, bij Station Zuid en fietstunnels bij de Laar en Gelredome en de Witte School.

1.3 Onderzoek 2018 in relatie tot onderzoek 2016

Bij de opstelling van dit rapport is dankbaar gebruik gemaakt van het door collega's opgestelde rapport uit 2016. Vormgeving en hoofdstukindeling zijn nagenoeg gelijk gebleven.

Tijdens de interviews die we in september 2018 hebben afgenomen bleek al snel dat de mening over cameratoezicht onveranderd positief is. We hebben gesproken met drie medewerkers van de politie (dezelfde als in 2016), twee vertegenwoordigers van de ondernemers/horeca (andere dan in 2016) en er is contact geweest met het Openbaar Ministerie. In 2016 is een schriftelijk interview afgenomen met het OM. Uit het recente contact met het OM is ons bevestigd dat wat het OM betreft niets aan wat toen gezegd is hoeft te worden bijgesteld. We hebben daarom de tekst aangaande het OM nagenoeg ongewijzigd overgenomen uit het vorige rapport.

Naast de interviews is in deze evaluatie gebruik gemaakt van de volgende cijfers:

- objectieve veiligheid: politiecijfers over 2016 en 2017 zijn ontvangen in september 2018
- actuele cijfers over veiligheid van www.waarstaatjegemeente.nl
- subjectieve veiligheid: cijfers en conclusies afkomstig uit het rapport "Leefbaarheid & Veiligheid in de buurt 2017" van extern bureau I&O Research. Het rapport cameratoezicht 2016 was gebaseerd op het rapport "Leefbaarheid en Veiligheid in Arnhem en de wijken 2015" opgesteld door afdeling Onderzoek & Statistiek, gemeente Arnhem.

2 Cameratoezicht in Arnhem

2.1 Beschrijving cameratoezicht

Het begin

Op 1 maart 1999 heeft de gemeenteraad besloten om in de binnenstad van Arnhem, vooral in het uitgaansgebied en de aanlooproutes daar naar toe, cameratoezicht in te stellen om de openbare orde te handhaven. Sinds mei 2000 is het systeem operationeel.

Nieuw aanwijzingsbesluit voor cameratoezicht voor bepaalde duur

Cameratoezicht vindt altijd plaats voor bepaalde duur. Dit is geregeld in artikel 151c lid 1 van de gemeentewet. In Arnhem loopt - zoals besloten door de burgemeester - op 1 januari 2019 de termijn van het aanwijzingsbesluit voor cameratoezicht af. Dit betekent dat de burgemeester een nieuw aanwijzingsbesluit moet nemen over de voortzetting van het cameratoezicht (artikel 2.9.1 APV).

Doel gemeentelijk cameratoezicht

Het hoofddoel van het cameratoezicht in Arnhem is het voorkomen van en terugdringen van geweldsdelicten en verstoringen van de openbare orde, vooral in het uitgaansgebied. Daarnaast moet het een bijdrage leveren aan het opsporen en vervolgen van strafbare feiten in het cameragebied. Het uiteindelijke doel van het cameratoezicht is het vergroten van de veiligheid.

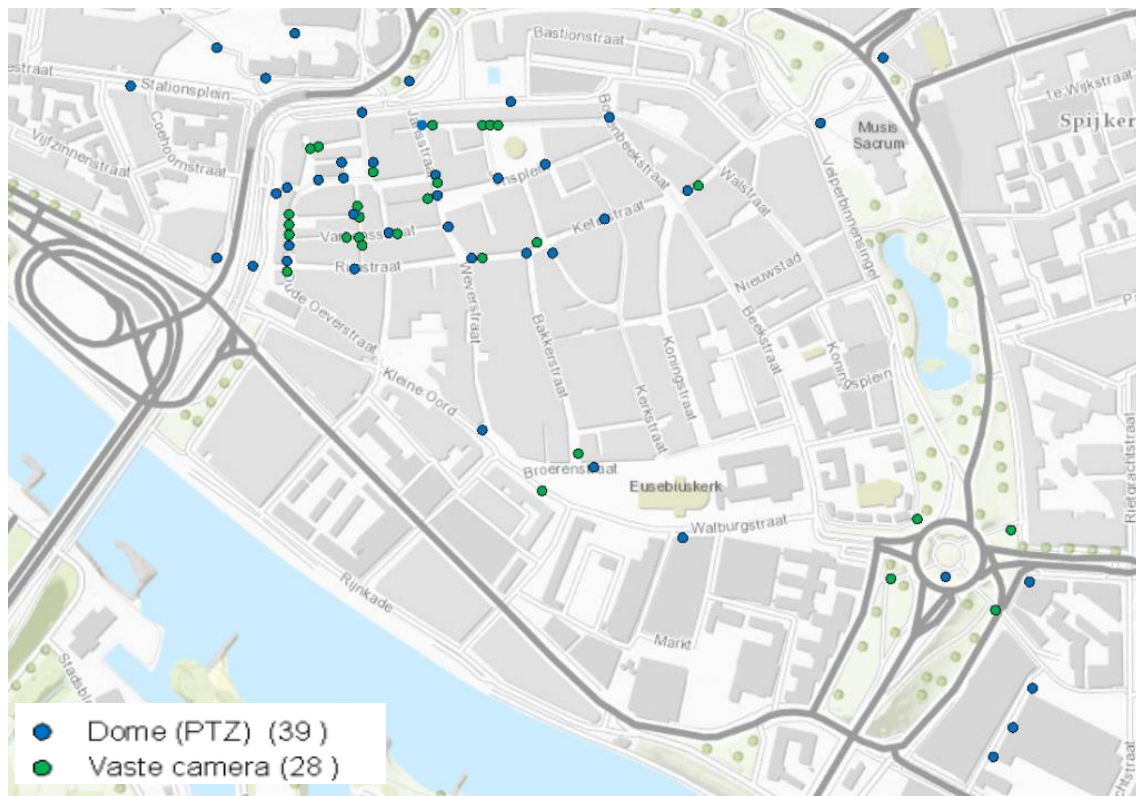
Noodzaak cameratoezicht voor handhaving openbare orde

Artikel 151c van de gemeentewet stelt dat uitvoeren van cameratoezicht op openbare plaatsen noodzakelijk moet zijn voor de handhaving van de openbare orde. Het cameratoezicht moet evenredig zijn in relatie tot het doel (proportionaliteit) en er moet worden gezien of dit doel, i.c. de handhaving van de openbare orde, niet op een minder ingrijpende wijze kan worden geëffectueerd (subsidiariteit).

De eisen van proportionaliteit en subsidiariteit verlangen dat periodiek moet worden beoordeeld of de doelstellingen die aan het plaatsen van de camera's ten grondslag hebben gelegen, zijn gerealiseerd en of er nog langer een noodzaak bestaat voor cameratoezicht. Daarom is een actuele evaluatie gewenst.

Cameragebied

Het gebied met cameratoezicht in Arnhem strekt zich uit van de Korenmarkt/Jansplaats met omliggende straten tot de aanlooproutes naar de binnenstad en de schil daaromheen (Airborneplein, Arnhem Centraal en de passages naar Arnhem-Zuid, de Nelson Mandelabrug en de John Frostbrug). Op het kaartje zijn de cameralocaties in de binnenstad aangegeven. Er zijn ook nog gemeentelijke camera's buiten dit gebied. Zo hangen er camera's in de fietstunnels bij Gelredome (in gebruik bij evenementen), bij Station Zuid en bij een fietstunneltje in De Laar. In totaal hangen er 88 camera's in Arnhem. In de bijlage is een overzicht van de locaties te zien.

Figuur 1: gemeentelijke camera's in binnenstad 2018 Bron: Politie

Soorten camera's

Er zijn twee soorten camera's binnen de gemeente:

1. vaste camera's: deze zijn op een vaste positie gericht.
2. pan-tilt-zoom (PTZ-) camera's. Deze kunnen op afstand bediend worden. Ze kunnen draaien, kantelen en inzoomen.

Uitkijken van camerabeelden

In Arnhem worden de camerabeelden tijdens risico-uren op de uitgaansavonden (vrijdag en zaterdag) in het uitgaansgebied permanent uitgekeken door camerabediener van de brandweer en de politie. Deze camerabediener observeert en staat daarbij in (wederzijds) contact met het Openbare Orde Team van de Politie. Het permanent uitkijken van de beelden is noodzakelijk om preventief en proactief te kunnen optreden: het voorkomen of in de kiem smoren van incidenten en het helpt bij het op heterdaad arresteren van daders.

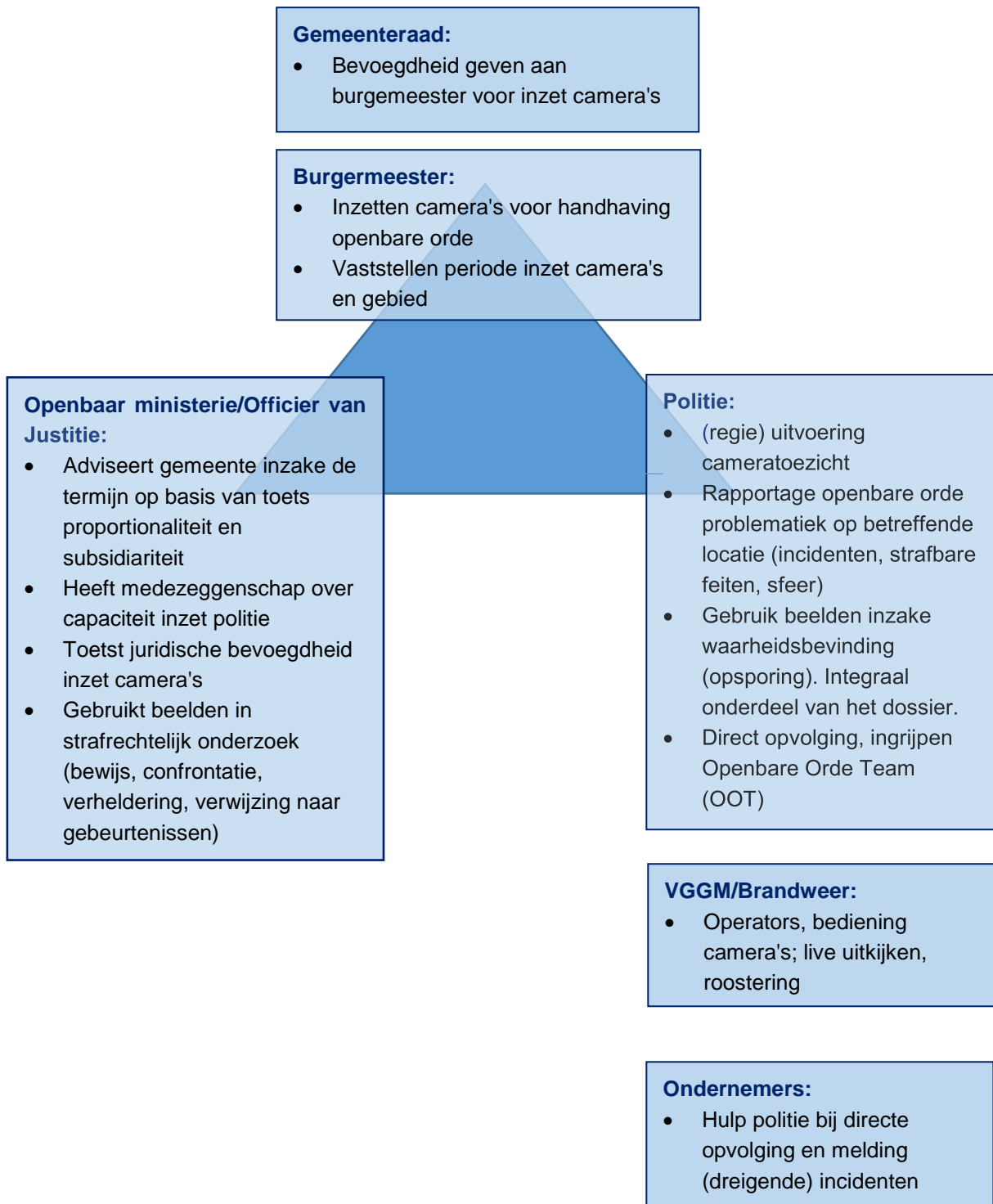
Opvragen van opgenomen beelden

De camerabeelden worden allemaal opgenomen en voor een periode van twee weken bewaard op de servers van de gemeente Arnhem. De politie kan deze camerabeelden in opdracht van het Openbaar Ministerie opvragen als sprake is van een ernstig strafbaar feit. Dit is vooral van belang om daders achteraf op te sporen of te kunnen veroordelen.

2.2 Taken en rollen van verschillende partijen in cameratoezicht

In onderstaande figuur staan de verschillende taken en rollen van partijen bij cameratoezicht. Burgemeester, Officier van justitie en politie vormen samen de lokale driehoek.

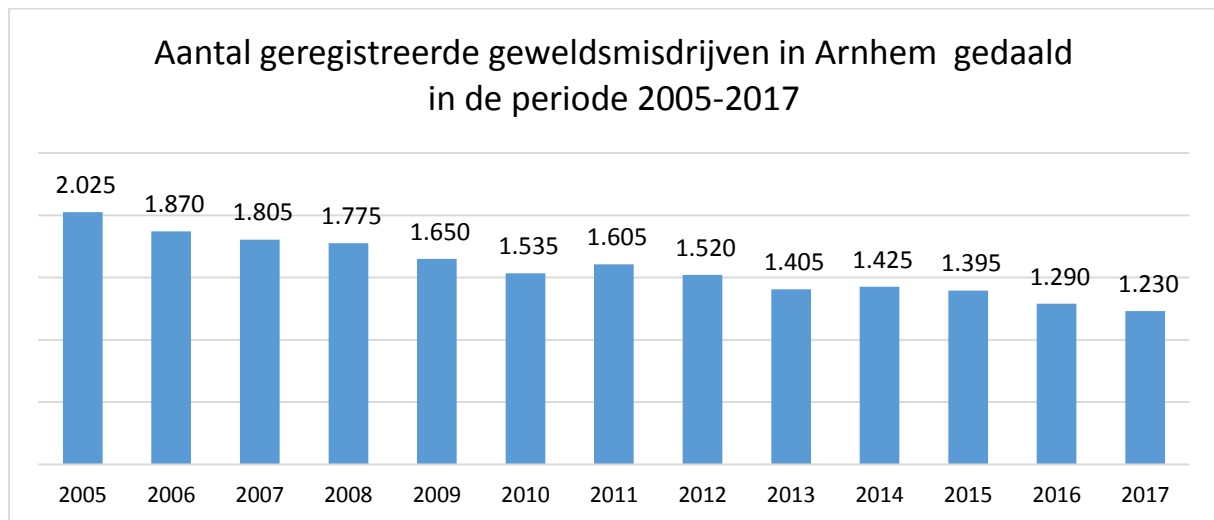

3 Veiligheid in Arnhem en in het cameragebied

Cameratoezicht is een middel dat ingezet kan worden voor de veiligheid. In dit hoofdstuk staat daarom de objectieve en subjectieve veiligheid centraal. In Arnhem als geheel en in het cameragebied in het bijzonder. Daarnaast gaat dit hoofdstuk in op de vraag wat het effect van cameratoezicht is op de veiligheidsbeleving van inwoners.

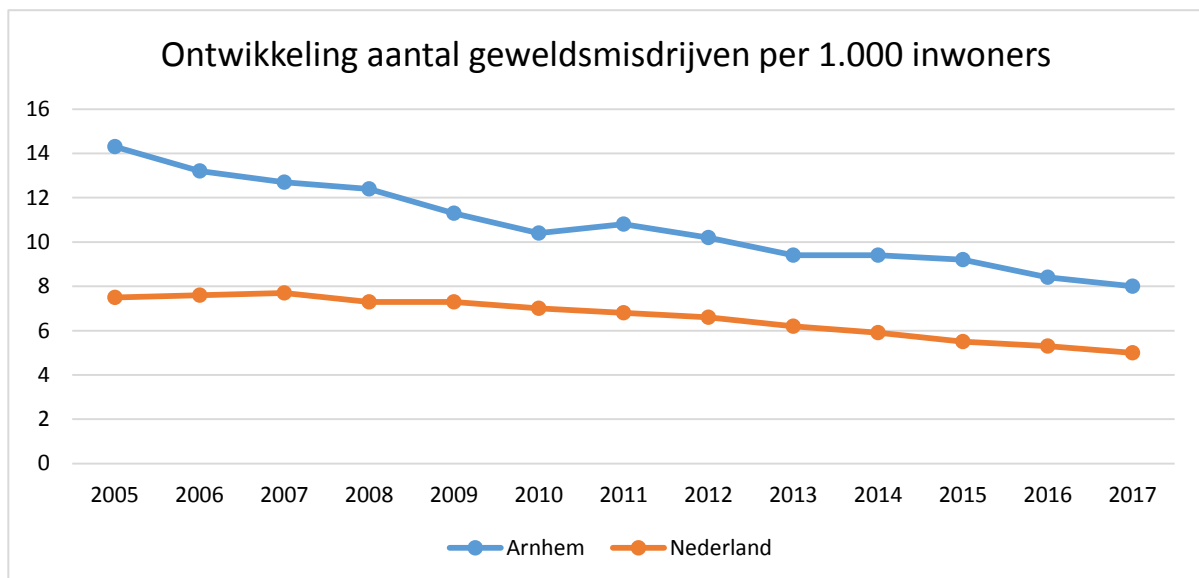
3.1 Objectieve veiligheid: geregistreeerde geweldsmisdrijven

Aantal geregistreeerde geweldsmisdrijven daalt, maar is nog steeds hoog in Arnhem

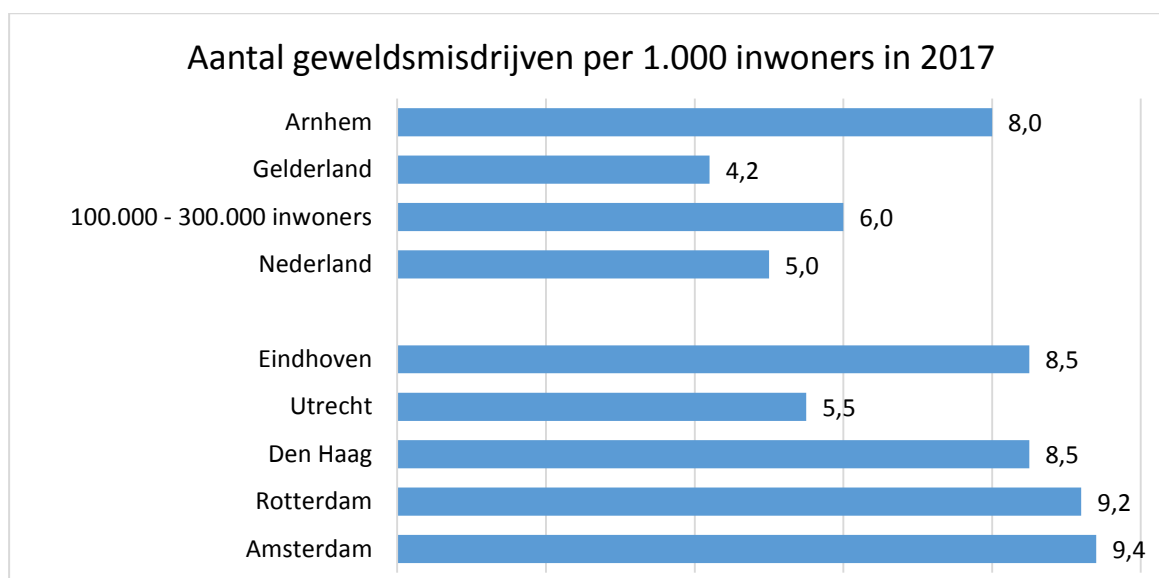
Figuur 2: Bron CBS

Het aantal geregistreeerde geweldsmisdrijven in Arnhem is gedaald van 2.025 in 2005 naar 1.230 in 2017. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling etc.)

Figuur 3: Bron CBS

In Arnhem is het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners sterker gedaald dan in Nederland.

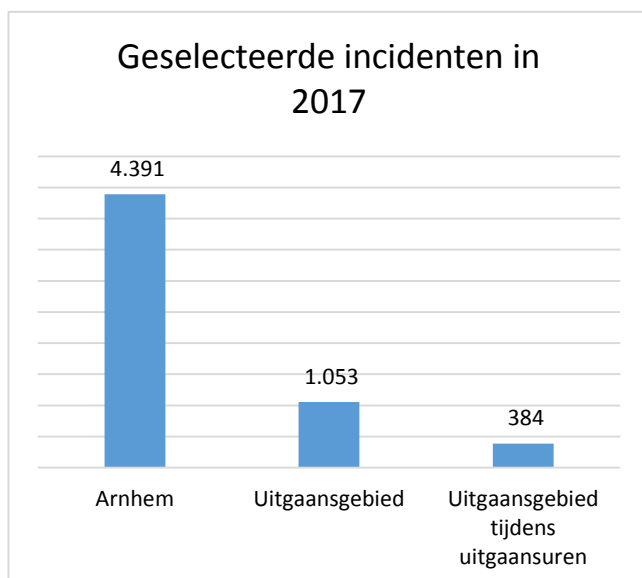

Figuur 4: Bron CBS

Ondanks de daling is het aantal geregistreerde geweldsmisdrijven in Arnhem nog altijd hoger dan in steden van vergelijkbare omvang (100.000-300.000). Arnhem is vergelijkbaar met de top-5 grote steden, met uitzondering van Utrecht.

3.2 Incidenten¹ in het cameragebied

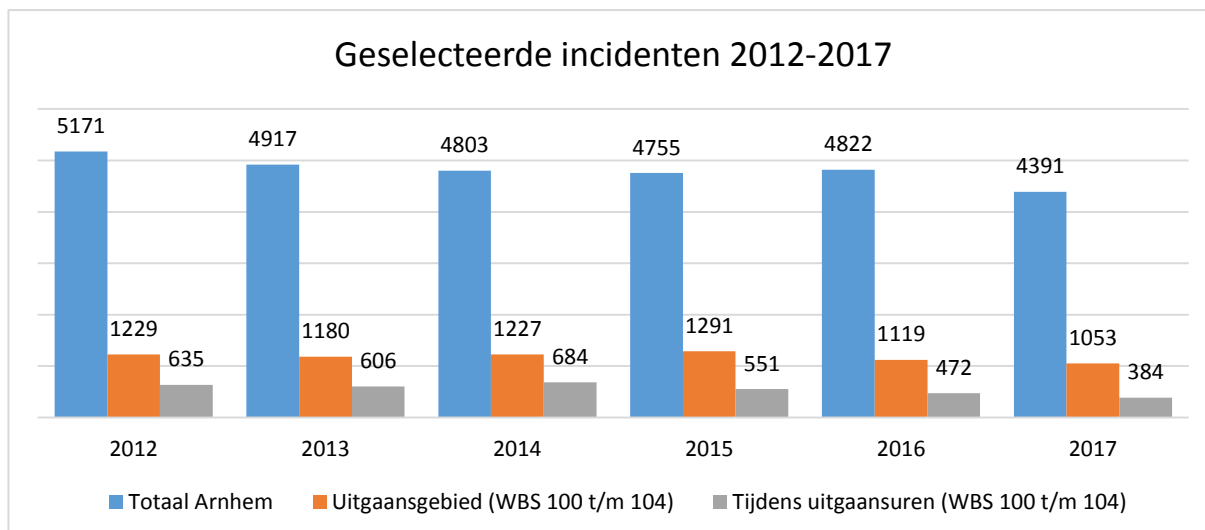
Ruim 4.000 geselecteerde incidenten in 2017 in Arnhem

Figuur 5 Bron: politie

Incidenten vinden voor een groot deel plaats in het uitgaansgebied. Dit blijkt uit de uitgaansmonitor van de politie. Hiervoor is een aantal incidenten geselecteerd. Bij geselecteerde incidenten moet men vooral denken aan bedreiging, belediging, eenvoudige mishandeling, openlijke geweldpleging (tegen personen), vechtpartij en vernieling. In 2017 vonden in geheel Arnhem 4.391 van die incidenten plaats waarvan 1.053 in het uitgaansgebied en 384 in het uitgaansgebied tijdens uitgaansuren (donderdag t/m zaterdag tussen 22.00 uur en 07.00 uur).

¹ Het aantal gestarte processen binnen het bronsysteem van de politie geeft het aantal incidenten weer. Dit kan bijvoorbeeld gaan om meldingen van burgers, een aangifte of strafbare gedragingen die de politie zelf constateert en registreert

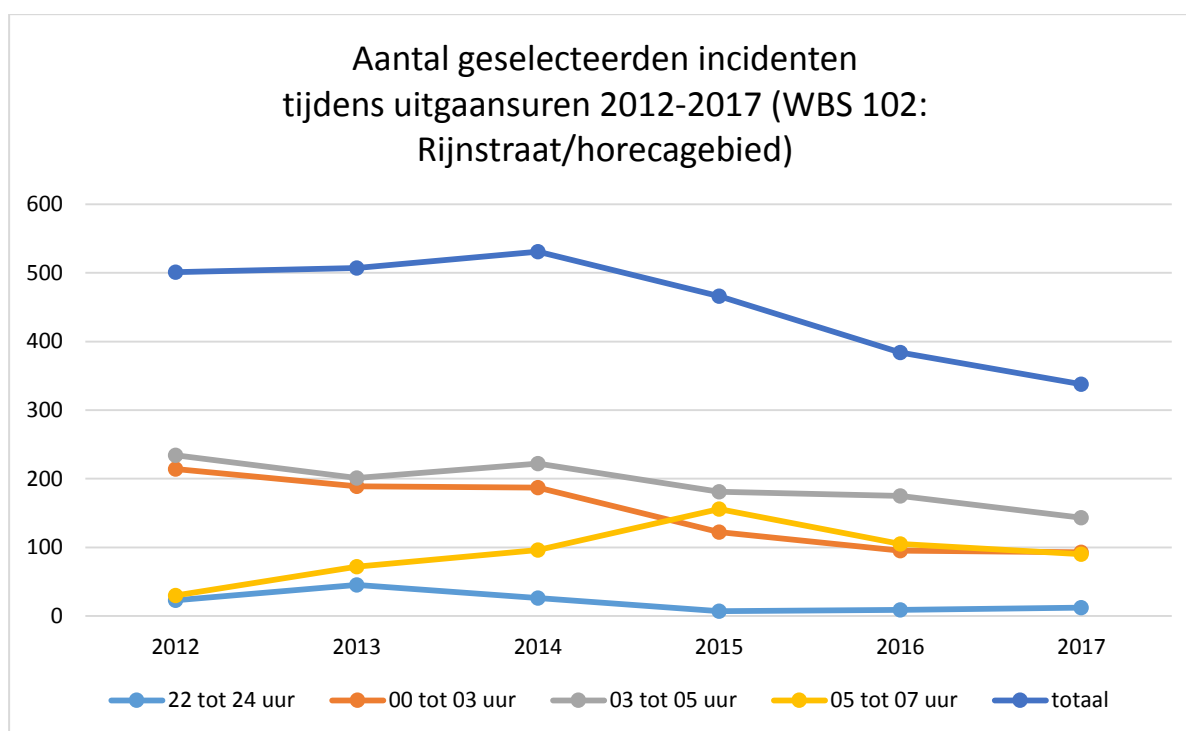
Het aantal geselecteerde incidenten in Arnhem nam in 5 jaar af met 15%

Figuur 6. Bron: Politie

Het aantal geselecteerde incidenten in geheel Arnhem is sinds 2012 afgenomen van 5.171 naar 4.391 in 2017. In 2016 was een kleine stijging te zien t.o.v. het jaar daarvoor maar de trend is dalend. In 5 jaar een daling van 15%.

Die daling wordt uiteraard grotendeels bepaald door de daling in het uitgaansgebied omdat daar nu eenmaal de meeste mensen samenkomen en de meeste camera's staan. De daling in het uitgaansgebied is 14% in 5 jaar. In bijlage 2 is een overzicht te zien van WBS 100 t/m 104; WBS is Wijk Buurt Subbuurt).

Beperken we ons tot de uitgaansuren (donderdag t/m zaterdag van 22.00 uur tot de volgende ochtend 7.00 uur) dan zien we zelfs een daling van 40%.

Sinds 2 jaar is er ook een daling van het aantal incidenten tussen 05.00-07.00 uur

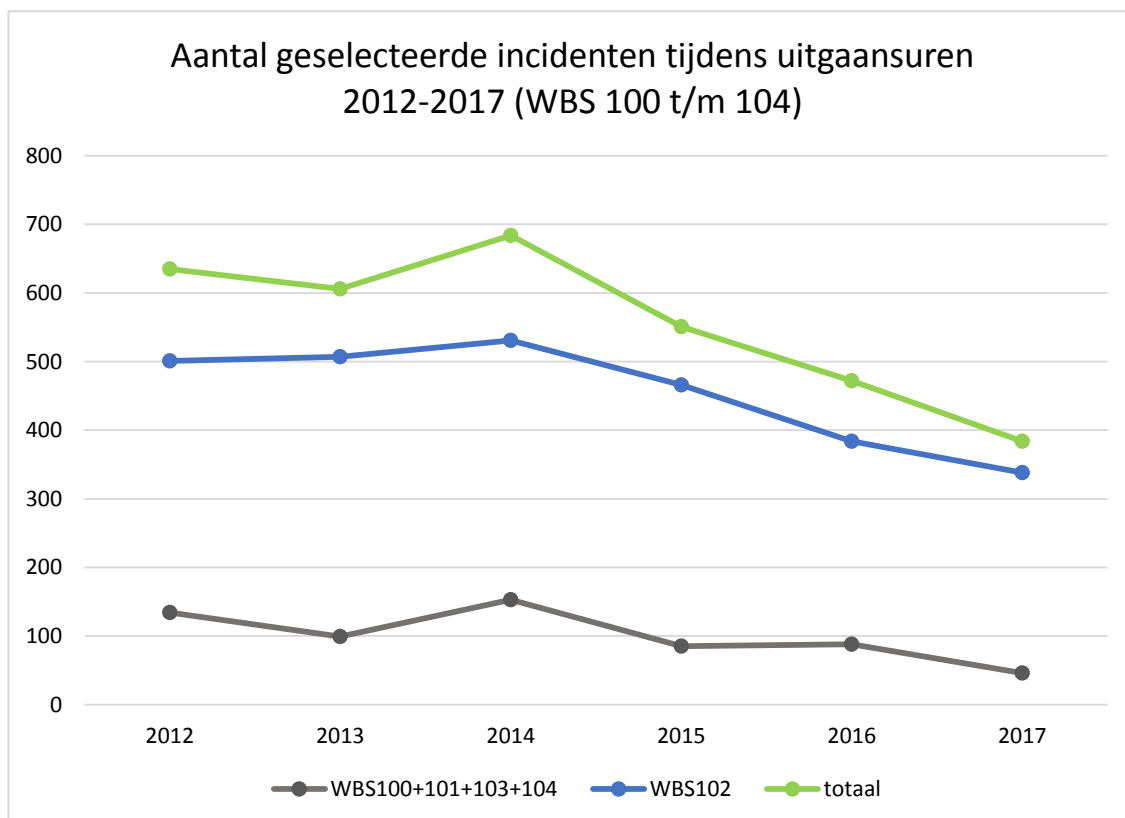
Figuur 7 Bron: politie

Als we de uitgaansnacht opdelen in 4 tijdsvakken dan zien we over een periode van 5 jaar het volgende beeld:

- 22.00-24.00uur
12 incidenten in 2017, bijna een halvering sinds 2012 (23) met een piek in 2013 van 45. De "vooravond" is het rustigste deel van de nacht, wat wel past in de trend dat het uitgaan steeds later begint.
- 0.00-03.00uur
Het aantal incidenten vertoont een gestaag dalende lijn, ruim een halvering sinds 2012.
- 03.00-05.00uur
Dit is het tijdvak met de meeste incidenten. Wellicht is dit mede verklaarbaar uit het feit dat jongeren uit omliggende gemeenten met vaste sluitingstijden hun plezier na die tijd in Arnhem gaan zoeken. We zien een gestage daling van het aantal incidenten sinds 2012 met een kleine opleving in 2014.
- 05.00-07.00uur
Tot 2015 was in dit tijdvak sprake van een forse toename van 30 in 2012 naar 156 in 2015. In 2016 en 2017 is die trend doorbroken en daalt het aantal incidenten fors (90 in 2017).

In zijn totaliteit is over een periode van vijf jaar sprake van een daling van het aantal incidenten die zichtbaar is in alle periodes van de avond/nacht.

Daling vooral in WBS102 (horecagebied)

Figuur 8 Bron: politie

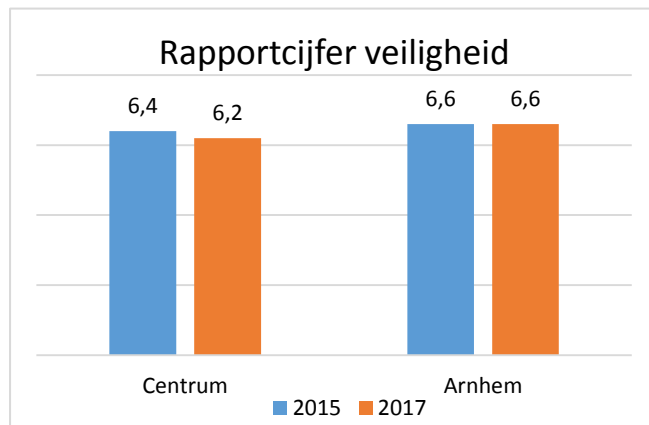
Van de 384 incidenten in het uitgaansgebied tijdens uitgaansuren in 2017 komt 88% voor rekening van WBS 102, namelijk 338. Dit "gebied" heeft daarmee de grootste invloed op de totale daling die we in Arnhem zien. De aantallen in de overige gebieden zijn naar verhouding klein, maar ook daar is een duidelijke afname zichtbaar.

Algehele conclusie: het aantal geselecteerde incidenten daalt over een periode van 5 jaar. Wat daarvan de oorzaak is, is op basis van dit onderzoek niet vast te stellen. Uit de interviews kwam wel het volgende beeld naar voren:

- Volgens de politie is in heel Nederland sprake van een dalende trend.
- In 2014/2015 is in Arnhem een aantal horecazaken gesloten dat aantoonbaar verantwoordelijk was voor openbare ordeverstoringen.
- Cameratoezicht werkt.

3.3 Subjectieve veiligheid

Rapportcijfer veiligheid in Centrum lager dan in Arnhem

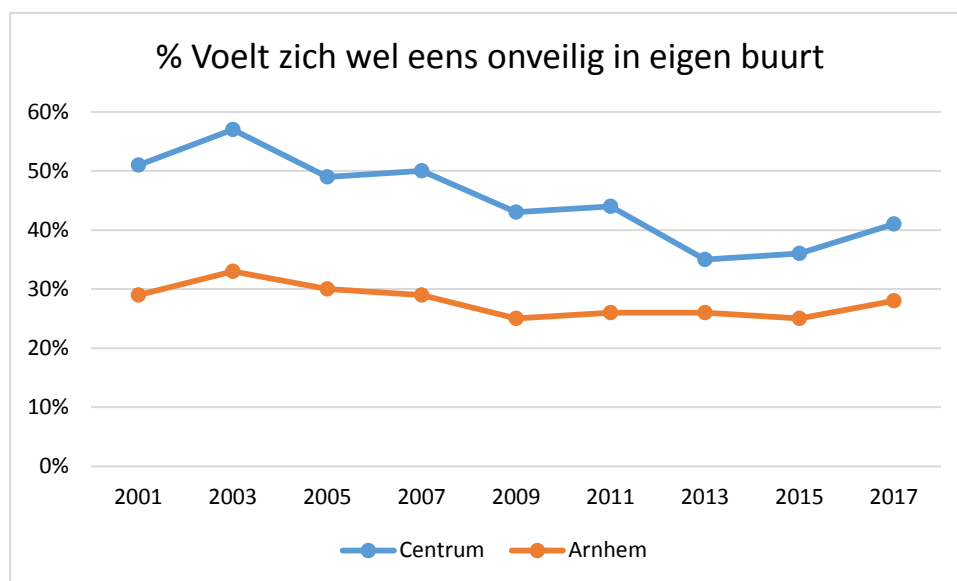
Figuur 9 Bron: L&V 2017

In het Centrum geven inwoners een lager rapportcijfer voor veiligheid dan in Arnhem. Dit blijkt uit het rapport Leefbaarheid en Veiligheid in de buurt 2017 van I&O Research. T.o.v. van 2015 blijft Arnhem gelijk en daalt het Centrum met 0,2.

Gevoel van onveiligheid in Centrum meer toegenomen dan in Arnhem

45% van de inwoners van het Centrum voelt zich wel eens onveilig in Arnhem. In 2015 was dat nog 35%. Van alle Arnhemmers voelt 36% zich wel eens onveilig in Arnhem (2015: 34%). Daarmee is het gevoel van onveiligheid (en ook de groei t.o.v. 2015) voor Centrubewoners groter dan voor alle Arnhemmers.

Ook gevoel van onveiligheid in eigen buurt in Centrum meer toegenomen dan in Arnhem in de afgelopen 2 jaren

Figuur 10 Bron: L&V 2017

Het aantal inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt is in het Centrum toegenomen van 36% in 2015 naar 41% in 2017. De stijging van Arnhem totaal is van 26% in 2015 naar 28% in 2017.

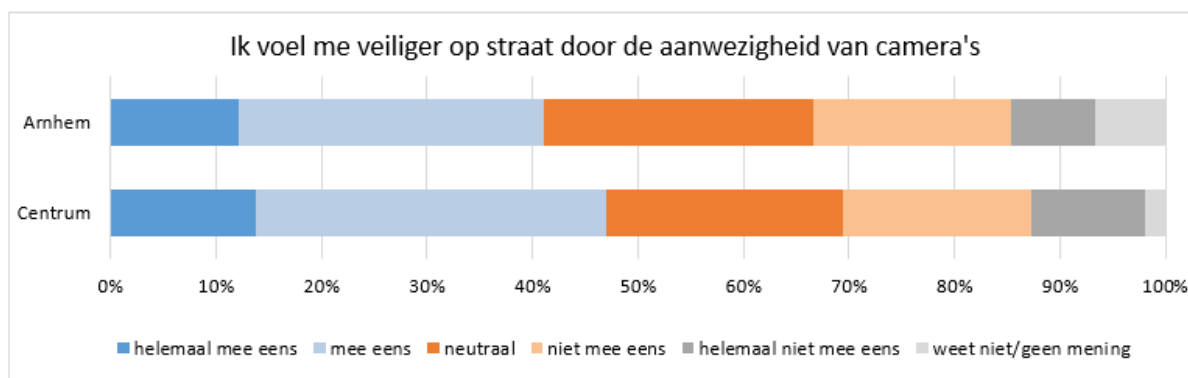
Over een langere periode zien we dat onveiligheid in eigen buurt in Arnhem gelijk is gebleven en in het Centrum is afgenomen, maar het wisselt wel.

Gevoel van onveiligheid leidt tot vermijdingsgedrag

Arnhemmers voelen zich meest onveilig op plekken waar groepen jongeren rondhangen, gevolgd door rondom uitgaansgelegenheden en in het Centrum. Dit leidt tot vermijdingsgedrag zoals 's avonds deur niet open doen of niet op straat lopen, omlopen, kinderen thuis houden.

Aanwezigheid toezichthouders en camera's draagt bij aan gevoel veiligheid

Drie op de vijf inwoners voelen zich veiliger op straat door de aanwezigheid van toezichthouders/handhavers op straat. Cameratoezicht draagt wat minder bij aan het veiligheidsgevoel (41%). Voor beide vormen van toezicht is het veiligheidsgevoel licht afgenomen ten opzichte van 2015. Het is een wisselend beeld want in 2015 was dat nog 44% en in 2013 39%. In het Centrum voelt 47% zich veiliger door cameratoezicht. In 2015 was dat nog 49%.

Figuur 11. Bron: L&V 2017

4 Cameratoezicht volgens de politie

Om inzicht te krijgen in de meerwaarde van cameratoezicht volgens de politie is gesproken met twee operationeel specialisten en de wijkagent van het Centrum. Eén operationeel specialist en de wijkagent zijn actief binnen het Openbare Orde Team (OOT) van de politie dat zorgt voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid tijdens uitgaansavonden en evenementen.

De algehele conclusie van de politie is dat cameratoezicht onmisbaar is voor een stad als Arnhem vanwege het grote aantal geweldsdelicten: de stad kan niet zonder, de politie kan niet zonder en bezoekers kunnen niet zonder.

4.1 Meerwaarde cameratoezicht

Volgens de politie is cameratoezicht in Arnhem onmisbaar bij het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Arnhem heeft een beroemd en berucht uitgaansgebied, stelt de politie. Wat betreft geweldsdelicten staat het uitgaanscentrum van Arnhem van alle steden van Oost-Nederland bovenaan volgens de geïnterviewden.

Cameratoezicht van belang voor heterdaad arrestaties

De belangrijkste meerwaarde van cameratoezicht is de mogelijkheid die het geeft voor "op heterdaad arrestaties". Door cameratoezicht zijn er veel meer op heterdaad arrestaties. Het belang van op heterdaad arrestaties is dat het heel efficiënt en effectief is bij het boeven vangen. Als op heterdaad niet lukt, is de pakkans veel kleiner en er is veel meer politiecapaciteit nodig om een verdachte alsnog aan te houden of te achterhalen.

Cameratoezicht van belang voor opsporing en bewijslast

Camerabeelden worden veelvuldig gebruikt voor de opsporing en bij de aangifte op het bureau. Camerabeelden leveren objectief bewijs, een politieverslag is subjectiever. Bovendien zijn de beelden verhelderend: wie sloeg wie, en wie sloeg het eerst.

Het aantal opgevraagde beelden in de periode 2010-2015 lag tussen 250 en 325 per jaar. Daarna zijn die aantallen niet meer bijgehouden.

Cameratoezicht van belang voor proactief optreden: incidenten voorkomen

Cameratoezicht zorgt ervoor dat de politie snel kan ingrijpen als er een incident dreigt of een incident aan de gang is. Op deze manier worden ergere incidenten voorkomen. De operators hebben rechtstreeks contact met de politie op straat. De politie kan daardoor snel ter plaatse zijn. De politie geeft aan dat het van belang is dat operators goed getraind zijn en met politieogen kijken. Door cameratoezicht met goed getrainde operators ziet de politie veel meer dan wanneer zij alleen op straat aanwezig zouden zijn. De huidige operators kijken met politieogen maar vallen formeel onder de brandweer.

Preventieve werking wisselend

De preventieve werking van camera's is afhankelijk van het soort delict volgens de politie. Voor zakkenrollen en autodelicten werkt cameratoezicht veelal preventief. Ook dealers doen niet graag zaken onder het oog van de camera, al zijn er ook wel aanhoudingen gedaan van drugsdealers dankzij cameratoezicht. Op geweldsdelicten heeft cameratoezicht volgens de politie geen preventieve werking. Die delicten worden vaak impulsief gepleegd, vaak onder invloed van middelen. Maar ook hier zijn er voorbeelden dat vrienden elkaar tegenhouden, omdat ze weten dat er cameratoezicht is. Mensen die bekend zijn in Arnhem weten vaak wel dat er cameratoezicht is.

Veiligheid politie

De camera's zijn van groot belang voor de veiligheid van de politie. Als een politieman een verdacht iemand aanspreekt vraagt hij/zij de operator mee te kijken. De camera wordt dan op de politieman gericht. Op het moment dat er dan iets gebeurt, zijn de hulptroepen direct ter plaatse. De camerabedieneren blijven ook meekijken als de politie al bij een incident is.

Veiligheid publiek tijdens uitgaansavonden en evenementen

De camera's zorgen voor de veiligheid van bezoekers. De politie stelt dat het imago van het uitgaansgebied slecht is. Zonder cameratoezicht zou het publiek niet meer komen is hun inschatting, omdat het niet veilig is. Tegen slachtoffers wordt gezegd dat alles op beeld staat. De bezoekers weten dat er camera's staan en merken vaak dat de pakkans daardoor groter is.

Bij evenementen hebben de camera's nog een extra functie. Ze worden dan ingezet voor crowd-management, bijvoorbeeld op Koningsdag. Als sommige plaatsen te druk worden, wordt het publiek via lichtborden geïnformeerd waar ze wel heen kunnen.

4.2 Succesfactoren

Een combinatie van factoren maakt cameratoezicht een heel effectief middel in Arnhem

- Live uitkijken van de camerabeelden. Het live uitkijken van de beelden gebeurt tijdens uitgaansavonden en tijdens evenementen. Dat zijn ook de tijden waarop het meest gebeurt. 24/7 uitkijken is in Arnhem niet nodig.
- De bedieners van de camera's staan in direct contact met het OOT. Die samenwerking verloopt uitstekend. Het OOT bestaat op zaterdag uit acht agenten (vrijdag zes) en twee ruiters.
- Het OOT is een groot deel van de nacht ter plaatse en kan daardoor direct ingrijpen. Het contact met derden over ondersteuning loopt via de operators want de politieagent op straat kan dit vaak niet omdat die (letterlijk) zijn handen al vol heeft aan bijvoorbeeld een arrestatie.
- Direct opvolgen van incidenten.
- Goed getrainde mensen achter de camera's.
- Het uitgaansgebied is een afgebakend gebied met een goede camera-infrastructuur, waardoor nagenoeg het hele gebied gedekt is. De politie zou uitbreiding naar de Blauwe Golven wenselijk vinden.
- De kwaliteit van de beelden is goed. Veel camera's zijn van HD-kwaliteit. Ook in het donker zijn mensen nog goed te onderscheiden. Camera's worden ook steeds slimmer, de technische ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Het zou mooi zijn als ook het aantal incidenten per camera geregistreerd zou kunnen worden in de toekomst. Dit zou nog meer kunnen bijdragen aan een goede monitoring/evaluatie.

4.3 Kanttekeningen

Camera's zijn hulpmiddel, ze registreren niet alles

Politieambtenaren denken soms niets te kunnen zonder camerabeelden. Surveilleren en Rechercheren blijft nodig. Camera's zijn een hulpmiddel. Ze registreren ook niet alles: emoties, licht en geluid worden niet opgenomen en die kunnen zeer essentieel zijn. Om het operatorswerk effectief uit te kunnen voeren is extra scholing en kennis van het camerasysteem nodig. In geval van ziekte/afwezigheid van operators is adequate vervanging nog wel eens lastig. Je kunt niet zomaar iemand van de straat plukken om dit werk te doen. Optimaal gebruik van het systeem tijdens het live uitkijken is dus afhankelijk van een goede personele inzet.

Verplaatsingseffecten

Er is soms wel sprake van verplaatsingseffecten. Dat delicten juist daar plaatsvinden waar geen cameratoezicht is, bijvoorbeeld bij drugsgelateerde criminaliteit. Ook bij geweldsdelicten is soms een verplaatsingseffect te zien. Een gevecht wordt dan gehouden net buiten de ogen van het cameratoezicht, richting Blauwe Golven bijvoorbeeld.

Cameratoezicht scheidt verwachtingen, risico op schijnveiligheid.

Cameratoezicht scheidt verwachtingen bij het publiek. Inwoners denken vaak dat camera's 24/7 bekeken worden en dat is niet het geval. Op die manier bestaat een risico op schijnveiligheid.

Privacy waarborgen

De politie is erop gericht de privacy te waarborgen. Bezoekers weten dat er cameratoezicht is. Uitsluitend geselecteerde mensen hebben toegang tot de beelden. De politie is alleen geïnteresseerd in crimineel gedrag. De beelden zijn bijvoorbeeld niet bedoeld om verkeersovertredingen te constateren of om als bewijs te dienen dat iemand om wat voor reden dan ook in een bepaald gebied geweest is. Opgeslagen beelden kunnen dan ook alleen met toestemming van het OM worden opgevraagd en gebruikt in strafzaken.

4.4 Camera's buiten het uitgaansgebied

Nut en noodzaak van camera's buiten uitgaansgebied kritisch bekijken

De meeste camera's hangen in het uitgaansgebied. De camera's aan de randen van dit gebied zijn van belang als iemand er vandoor gaat. Er zijn ook camera's buiten het uitgaansgebied, bijvoorbeeld bij een fietstunneltje in De Laar of bij het Station in Schuytgraaf. Mensen denken vaak dat die beelden live worden uitgekeken, maar dat is niet zo waardoor ook hier weer een vorm van schijnveiligheid ontstaat. In Schuytgraaf was de behoefte er vanwege de aanwezigheid van kleine criminaliteit (fietsendiefstal e.d.). Camera's werken preventief en kunnen ook buiten het uitgaansgebied van meerwaarde zijn. Kritische beoordeling van de meerwaarde van die camera's is wel wenselijk.

Gebruik van mobiele camera's

De politie zet momenteel in op het bevorderen van het gebruik van mobiel cameratoezicht. Denk daarbij aan het dragen van bodycams, dashcams en heterdaadtechniek. De middelen daarvoor zijn een verantwoordelijkheid van de politie zelf. De gemeente zou kunnen bijdragen door het aanschaffen van een opvallende camera die makkelijk te verplaatsen is. De politie Arnhem-Noord heeft tijdelijk een dergelijke camera geleend van de gemeente Barneveld. Deze is gemonteerd op een kleine aanhangwagen in een hufferproof-uitvoering. Beelden kunnen live uitgekeken worden.

Het doel van deze camera ligt vooral op preventief vlak. Vanwege de opvallende verschijning kan deze camera ingezet worden op tijdelijke overlastplekken die net zo snel oppoppen als verdwijnen. Daarnaast kan de camera ingezet worden naar aanleiding van een incident waarbij de gemoedstoestand van de buurt tot bedaren kan worden gebracht. Het zou namelijk zonde zijn om in dergelijke gevallen een dure vaste camera te plaatsen.

4.5 Samenwerking

Samenwerking met partijen binnen cameratoezicht is goed

De samenwerking binnen de lokale driehoek is goed.

Met het OM is er nauw contact over bewijslast en de verheldering/opheldering van situaties.

Met de ondernemers (vooral horeca) in het uitgaansgebied verlopen de contacten vaak via de portiers. Ze hebben een duidelijke taakverdeling. De portiers kennen de camera's en de werking. Portiers en ondernemers hebben korte lijnen met de politie door een apart telefoonnummer en een appgroep.

De samenwerking met de operators is perfect. Het blijft een uitdaging om voldoende operators te behouden.

4.6 Wat zou het betekenen als er geen cameratoezicht zou zijn?

Slecht voor de veiligheid

Het zou veel betekenen als er geen cameratoezicht zou zijn, meent de politie. Ze benoemen de volgende punten:

- Zonder cameratoezicht zou Arnhem een stap terug doen in het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Het OOT zou minder goed functioneren. Het zou een enorme omschakeling zijn. Er zou meer politie nodig zijn voor hetzelfde werk. Cameratoezicht is een onlosmakelijk onderdeel in de handhaving van de openbare orde en veiligheid.
- Het zou ten koste gaan van de veiligheid van iedereen. Er zouden meer incidenten zijn en meer escalaties van incidenten doordat de politie minder snel ter plaatse is. Risico op onveilige situaties neemt toe voor bezoekers, medewerkers in de horeca en politie. Preventieve werking zou weg zijn. Proactieve werking zou weg zijn doordat de politie minder snel aanwezig is en kan optreden. De politie zou minder boeven vangen.
- Arnhem zou achterop raken op technologisch gebied. Mocht dan ooit besloten worden opnieuw camera's in te zetten dan ben je alle kennis en ervaring kwijt.
- Camera is een objectief hulpmiddel. De politie noemt als voorbeeld de "klapgetuigen". Mensen horen een klap en trekken vervolgens een conclusie wat er gebeurd is terwijl ze dat feitelijk niet hebben gezien. De camera registreert dan objectief wat er gebeurd is en de beelden kunnen als bewijslast dienen tijdens een rechtszaak.

4.7 Verbeterpunten

Verbeterpunten voor cameratoezicht

- De politie geeft aan graag een uitbreiding van cameratoezicht te zien op specifieke plaatsen, zoals bijvoorbeeld richting de Blauwe Golven.
- Veel meer laten zien aan politici, burgers en slachtoffers wat de effecten zijn van cameratoezicht.
- Meer operators om de kwetsbaarheid te verkleinen en effectiviteit te vergroten.
- Om goed te kunnen monitoren, moet je het aantal incidenten per camera meten.
- Meer gebruik maken van mobiel en kortdurend cameratoezicht.
- Camera's worden in de toekomst steeds intelligenter. Dat is een ontwikkeling die niet te stoppen is. Volgens de politie moeten beleid, visie en moraliteit daarop aangepast worden.

5 Meerwaarde volgens het Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) heeft de vragen van de onderzoekers over de meerwaarde van cameratoezicht in Arnhem schriftelijk beantwoord. De Officier van Justitie (OvJ) in de lokale driehoek is regelmatig betrokken bij verzoeken tot plaatsing van camera's in Arnhem op grond van 151c Gw of artikel 3 Pw². De zaakofficieren gebruiken regelmatig beelden van de camera's in hun strafrechtelijke onderzoeken.

5.1 Meerwaarde cameratoezicht

Situatie in Arnhem rechtvaardigt het toepassen van cameratoezicht

Het OM is van oordeel dat de huidige problematiek in en rond het uitgaansgebied in Arnhem, gelet op het aantal geweldsincidenten, gemeentelijk cameratoezicht zeker rechtvaardigt. Daarnaast rechtvaardigt het aantal grote evenementen, voornamelijk Koningsdag, ook het gebruik van de camera's in de binnenstad. Dit laatste voor crowdcontrol (veiligheid) en de beheersing van de openbare orde in de binnenstad. Hetzelfde geldt voor het gebied in en rond het Centraal Station van Arnhem.

Camerabeelden in het uitgaansgebied hebben een grote meerwaarde bij de opsporing

Vooraf de camera's in het Arnhemse uitgaansgebied worden door het OM regelmatig gebruikt bij opsporing van strafbare feiten en daders. Volgens het OM hebben de camerabeelden hiertoe een enorme meerwaarde. In het uitgaansgebied constateert de politie via de camera's regelmatig overtredingen zoals wildplassen en in beginsel een diversiteit aan strafbare feiten. In de praktijk echter betreft het merendeel uitgaansgeweld in al zijn varianten zoals mishandeling en openlijk geweld. De beelden zijn volgens het OM de afgelopen jaren echter ook gebruikt bij zwaardere strafbare feiten zoals wapenbezit, poging tot doodslag, schietincidenten, drugshandel en zelfs moord.

De beelden worden gebruikt als bewijslast, confronterend materiaal bij de potentiële dader(s), als middel om te verwijzen naar gebeurtenissen en als verheldering van wat zich in situatie werkelijk heeft afgespeeld. De officier legt uit dat de beelden een objectiever beeld geven van wat zich ter plaatse heeft afgespeeld. Dat heeft een zeer grote meerwaarde ten aanzien van getuigenverklaringen. De ervaring leert dat, vooral bij vechtpartijen, iedere getuige iets anders waarneemt waardoor het lastig is om te reconstrueren wie en hoe het geweld werd toegepast. Verder zijn de verdachten en de getuigen daarbij regelmatig ook onder invloed, wat hun verklaring minder betrouwbaar maakt. De beelden vormen een integraal onderdeel van het dossier en zijn belangrijk bewijs. De beelden worden getoond aan de verdachte en regelmatig nogmaals op de terechtzitting bij de rechter.

---

² De aard van het toezicht is hier handhaving van de openbare orde in het publieke domein en de juridische grondslag: artikel 151c van de Gemeentewet. Aangezien cameratoezicht een grote invloed kan hebben op de samenleving en de persoonlijke levenssfeer van burgers kan het gemeentebestuur uitsluitend op de wijze zoals in artikel 151c Gw beschreven besluiten tot plaatsing van camera's.

5.2 Randvoorwaarden

Een camera kan pas worden ingezet als daartoe een wettelijke grondslag is. Deze grondslag moet per inzet duidelijk worden vastgelegd. De OvJ toetst op grond van welke juridische bevoegdheid de camera's worden geplaatst.

Onderbouw de inzet van individuele camera's nog beter op basis van gegevens over de objectieve en subjectieve veiligheid ter plaatse

Bij plaatsing van camera's op grond van artikel 151c mag het OM alleen adviseren over de termijn van plaatsing. De burgemeester bepaalt. De officier legt uit dat het voor haar advies hierover belangrijk is dat politie en gemeente inzicht geven in de openbare orde problematiek op de betreffende locatie, cijfers over incidenten en strafbare feiten (objectief) en een sfeerrapportage over de sociale veiligheid daar (subjectief). Op basis hiervan kan het OM proportionaliteit en subsidiariteit vaststellen. "Proportionaliteit" betekent dat de camera niet te lang wordt geplaatst in relatie tot de zaak waarvoor je hem plaatst. Dus niet langer dan het evenement of bij jeugdoverlast, gerelateerd aan de ernst van de overlast en problematiek. "Subsidiariteit" betekent dat het probleem niet kan worden opgelost met andere middelen, zoals een tijdelijke mobiele camera. Daarnaast moet er altijd oog zijn voor inzet van andere methodes om een probleem op te lossen, zoals preventie, inzet jeugdwerk en afspraken maken met organisatie van het evenement. Het OM is van oordeel dat de huidige problematiek in en rond het uitgaansgebied in Arnhem, gelet op het aantal geweldsincidenten, een gemeentelijk cameratoezicht zeker rechtvaardigt.

Privacy is gewaarborgd

De privacy bij de openbare orde camera's is gewaarborgd omdat er een toetsing aan de wet en de daar uit voortvloeiende criteria plaatsvindt voordat een camera in de openbare ruimte geplaatst wordt. Daarnaast wordt de termijn zo kort mogelijk gehouden. Verder is het uitkijken van de camera's via de toezichtcentrale voorbehouden aan een beperkte groep daartoe opgeleide medewerkers onder toezicht van de politie.

5.3 Camera's buiten het uitgaansgebied

De inzet van camera's op grond van artikel 151c Gw bij het Gelredome zijn noodzakelijk

De Officier van Justitie beschrijft dat de evenementen in het Gelredome vaak een sterk openbare orde risico met zich meebrengen. Denk aan concerten, de dancefeesten, het Piratenfeest en de risicowedstrijden van Vitesse. Volgens het OM rechtvaardigen deze evenementen zonder twijfel de inzet van camera's omdat zich daar regelmatig verstoringen van de openbare orde en strafbare feiten voordoen. De camera's staan in het stadion en op het terrein van het stadion. Deze vallen onder de civielrechtelijke bevoegdheid van het Gelredome. De camera's op grond van artikel 151c Gw zijn volgens het OM de noodzakelijke aanvulling hierop. De argumentatie is dat geweld, strafbare feiten of verstoringen van de openbare orde (dit kan ook een plotseling verkeersinfarct zijn) zich kunnen verplaatsen van binnen naar buiten het stadion en de openbare weg of vice versa. Het gaat daarbij dan ook om de aanrijroutes van en naar het Gelredome.

5.4 Samenwerking

Positief over de samenwerking in de driehoek

De voor het OM betrokken partijen zijn de gemeente en de politie. De samenwerking is positief.

5.5 Verbeterpunten

Investeer in het gebruik van mobiele camera's; het maakt de inzet proportioneler

De officier geeft aan dat er altijd een dilemma ontstaat rondom plaatsing als mensen zich op een bepaalde locatie onveilig voelen terwijl objectieve gegevens dit niet eenduidig staven. Denk aan parkeerplaatsen, tunneltjes of kleinere stations. De beste oplossing volgens haar is om een camera dan tijdelijk te plaatsen en het effect te meten. Maar gelet op de aanbestedingsprocedures m.b.t. de aanschaf van de camera's en het feit dat ze vast moeten hangen, is dat soms lastig te realiseren. Als een camera eenmaal hangt, dan gaat deze niet meer zo snel weg. Desondanks is het advies van het OM is om bij Station Zuid en het fietstunneltje in de Laar de subjectieve en objectieve veiligheid opnieuw te onderzoeken en dan te toetsen of voortzetting van het cameratoezicht daar gerechtvaardigd is.

De plaatsing van een mobiele camera voor een korte termijn is te realiseren op grond van artikel 151c Gw. Met de mobiele camera is het mogelijk om het cameratoezicht snel bij een (potentieel) openbare ordeprobleem in te zetten. Dat maakt de inzet veel proportioneler.

Onderzoek of de gemeente Arnhem ook ANPR-camera's wil inzetten

Het OM adviseert om te onderzoeken of de gemeente Arnhem ook ANPR-camera's wil inzetten. ANPR staat voor automatische nummerplaat herkenning. Bekend is de toepassing van ANPR bij het meten van verkeersactiviteit en vaststellen van verkeersovertredingen. Daarnaast kunnen kentekens die met behulp van ANPR zijn gelezen worden vergeleken met zogenaamde referentiebestanden. In die bestanden staan kentekens waarop bijvoorbeeld openstaande boetes/belastingsschulden zijn geregistreerd of kentekens die toebehoren aan verdachten die worden gezocht in het kader van opsporingsonderzoeken. Voorts kan dit ingezet worden voor het opsporen van onverzekerde of gestolen voertuigen.

6 Meerwaarde volgens ondernemers

Om inzicht te krijgen in de meerwaarde van cameratoezicht volgens ondernemers is gesproken met twee ondernemers die beiden een horecagelegenheid hebben op de Korenmarkt. Een van de ondernemers is daarnaast vertegenwoordiger van het bestuur Korenmarkt en de ondernemersvereniging.

6.1 Meerwaarde cameratoezicht

Preventieve werking

Cameratoezicht is volgens de ondernemers heel belangrijk voor de veiligheid in het horecaconcentratiegebied. Ze hebben zelf ook cameratoezicht in hun zaken. Bezoekers en ook portiers weten dat en het werkt preventief. De preventieve werking is er niet als er drank en drugs in het spel zijn: "dan denkt niemand meer na."

Op heterdaad arrestaties en sneller oplossen misdrijven

Door cameratoezicht kunnen er meer op heterdaad arrestaties verricht worden. Bijvoorbeeld zakkenrollers of lastige klanten.

Veiligheid en gevoel van veiligheid voor ondernemers, personeel en klanten

De ondernemers noemen het een veilig idee dat er cameratoezicht is. Er zijn incidenten (gooien met kaarsen) en geweldsdelicten. Personeel, klanten en ook portiers voelen zich volgens hen veiliger met cameratoezicht. Veel incidenten vinden plaats voor de deur van horecagelegenheden, omdat mensen er niet in mogen.

Waarheidsvinding/bewijslast

Camera's zijn volgens de ondernemer ook heel nuttig bij de waarheidsvinding: wat is er precies gebeurd? Ondernemers geven aan dat het voor hen vaak niet duidelijk is wat er wel of niet op beeld staat. Kort geleden was er een geval van diefstal van koper en zink. Hier is geen aangifte van gedaan.

Beelden worden bewaard en kunnen worden teruggekeken. Bij de ondernemers bestaat de behoefte om eens een keer een kijkje te nemen bij de operators zodat zij ook eens "in het echt" kunnen zien wat de operators wel/niet zien.

Sneller ingrijpen van politie mogelijk door cameratoezicht

De politie houdt in de gaten wat er gebeurt tijdens uitgaansavonden. Ze zien daardoor veel. De politie is er daardoor snel bij als er iets aan de hand is. Cameratoezicht is ook echt van toegevoegde waarde bij drukke evenementen zoals Koningsdag voor crowdcontrol. Door cameratoezicht kan ingegrepen worden als het ergens te druk wordt in het horecaconcentratiegebied.

6.2 Geen nadelige effecten

De ondernemers zien geen nadelige effecten van cameratoezicht. Alleen vinden ze het vreemd dat er geen parasols uitgekapt mogen worden op Koningsdag vanwege de camera's en geen versieringen opgehangen met feestdagen.

Navraag bij de adviseur veiligheid gemeente Arnhem leert ons dat parasols eigenlijk nooit wenselijk zijn i.v.m. belemmering van het zicht op de ingang. Maar uit coulance-overwegingen

wordt het toch toegestaan. Koningsdag is extreem druk met speciale veiligheidsmaatregelen en daarin past het dat parasols dan weg moeten.

6.3 Samenwerking

Goede samenwerking met politie

De ondernemers zijn zeer te spreken over de samenwerking met de politie. Zeker met de wijkagent is er een kort lijntje. Ze zijn heel blij met haar. Als er iets is kunnen ze altijd bij haar terecht en worden zaken goed afgehandeld. De wijkagent heeft ook veel contact met de portiers. Door de Korenmarkttelefoon hebben ondernemers heel snel contact met het Openbare Orde Team tijdens uitgaansavonden

Goede samenwerking met de gemeente

De samenwerking met de gemeente is goed, maar hangt wel af van met wie je te maken hebt. Met de ene persoon hebben ze betere ervaring dan met de andere. Er is ook goed contact met Bureau Discriminatie vanwege toelatingsbeleid horecagelegenheden. Als bezoekers het niet eens zijn met een weigering krijgen ze meteen het telefoonnummer van Bureau Discriminatie. Dit werkt goed.

6.4 Wat zou het betekenen als er geen cameratoezicht zou zijn?

Slecht voor de veiligheid in het gebied

Alle al eerder genoemde voordelen op het gebied van veiligheid en preventie vallen dan weg.

6.5 Verbeterpunten volgens de ondernemers

Over het algemeen zijn de ondernemers erg tevreden over het cameratoezicht. Verbeterpunten zouden kunnen zijn:

- uitleg waarom versieringen en parasols niet mogen vanwege de camera's.
- cameratoezicht uitbreiden naar de Blauwe Golven.

7 Bijlagen

7.1 Bijlage 1 Camera's in Arnhem

Video Observatie Systeem Gemeente Arnhem			
Aantal	Straat	Aantal	Straat
	Airborneplein	44	Kleine Oord
1	Eusebiusveste	45	Bakkerstraat
2	Fietstunnel Boulevard Heuvelink		Korenmarkt
3	Fietstunnel Stadskantoor	46	Molenstraat
4	Fietstunnel Walburgstraat	47	Korenstraat
5	Fietstunnel Rechtbank	48	Korenstraat
	Blikkenbioscoop/Roermondsplein	49	Korenmarkt
6	Nieuweplein	50	Korte Hoogstraat
7	Rijnstraat onder	51	Luthersestraat
8	Rijnstraat /Blikkenbios	52	Hoogstraat / Duizelsteeg
9	Rijnstraat Midden	53	Pauwstraat
10	Roermondsplein	54	Hoogstraat Boven
	Bruggen	55	Willemsplein-Korenstraat
11	John Frostbrug rechts	56	Korenmarkt
12	John Frostbrug links	57	Korenmarkt
13	Nelson Mandelabrug	58	Korenmarkt
14	Nelson Mandelabrug	59	Nieuwe-plein oost
15	John Frost-Waardmanspad		Station AC
16	John Frost-Malburgse Bandijk/Graslaan	60	Bus Terminal
17	John Frost-Malburgse Bandijk	61	Stationsplein
18	John Frost Graslaan	62	Stationsplein
	De Laar	63	Station Mac
19	Spoortunnel fietspad		Station Zuid Parkeerplaats
	Gelredome	64	Metamorfosenallee 1
20	Nijmeegseplein Gelredome	65	Metamorfosenallee 2
21	Nijmeegseplein Tunnel N		Varkensstraat
22	Nijmeegseplein Tunnel O	66	Tulkensteeg
23	Nijmeegseplein Tunnel Z	67	Muntenstraat
24	Nijmeegseplein Tunnel W	68	Luthersestraat
	Iriszorg	69	Hoogstraat onder
25	Remisestraat DOD - Bankjes	70	Hoogstraat
26	Remisestraat DOD - Voor	71	Luthersestraat
27	Remisestraat DOD - Parkeerplaats	72	Varkensstraat
	Jansplein/Jansplaats	73	Varkensstraat
28	Rozemarijnsteeg	74	Varkensstraat Grote Oord
29	Jansstraat	75	Luthersestraat
30	Janslangstraat		Winkelstraat
31	Janspoort	76	Vijzelstraat
32	Janspoort	77	Rijnstraat/ Mac Donalds
33	Janspoort	78	Vijzelstraat/Hendriksen
34	Jansplein - Ruitersstraat	79	Vijzelstraat/Bakkerstraat
35	Jansplein - La Paranda	80	Marienburgstraat
36	Janspoort Gele Rijders Plein	81	Ketelstraat
37	Jansstraat	82	Land van de Markt
38	Jansplaats	83	Roggestraat
39	Gele Rijders plein	84	Johnny van Doorn plein
40	Willemsplein	85	Muis Sacrum/Velperplein
	Kerkplein/Markt	86	Witte school
41	Bussluis Turfstraat	87	Witte school
42	Kerkplein	88	Witte school
43	Markt		

7.2 Bijlage 2 WBS-codes

WBS staat voor Wijk, Buurt, Subbuurt. Hieronder staan de officiële benamingen. Feitelijk gaat het om straat plus directe omgeving. Dus bijvoorbeeld Rijnstraat is het hele horecagebied.

WBS 100 = Markt

WBS 101 = Weverstraat

WBS 102 = Rijnstraat

WBS 103 = Janssingel

WBS 104 = Stationsplein

